

ZGODOVINA

V času vlade Milana Stojadinoviča (1935-39) se je Jugoslavija gospodarsko in zunanjepolitično povezala z fašistično Italijo in nacistično Nemčijo. Nemčija je hotela pridobiti vse balkanske države na njeno stran.

25. marca 1941 je na Dunaju podpisala **pristopni pakt k trojnemu paktu**. Zaradi demonstracij v Beogradu in drugod po Jugoslaviji proti pristopu k trojnemu paktu je Nemčija

6. aprila 1941 napadla Jugoslavijo.

Nemško letalstvo je bombardiralo Beograd, iz Avstrije, Madžarske, Romunije in Bolgarije pa vdrla v Jugoslavijo in jo zasedla. 17. aprila 1941 je Jugoslavija kapitulirala. Hitler je jugoslovansko ozemlje razdelil Nemčiji, Italiji, Madžarski in Bolgariji. Kralj je pobegnil v London.

Jugoslovanska vojska zaradi **slabe in zastarele oborožitve in neizurjenosti** je takoj se predala.

Slovensko ozemlje je zasedla nemška, madžarska in italijanska vojska.

Nemčija je okupirala:

- Vso Gorenjsko
- Štajersko
- SZ del Prekmurja
- S del Dolenjske

Italija je okupirala:

- Notranjsko
- Večino Dolenjske z Ljubljane

Madžarska je okupirala

- Večino Prekmurja

Po napadu na Jugoslavijo je 10.4.04 je v Sloveniji po ukazu bana Natlačena (bil je ban Dravske banovine), je ustanovil Narodni svet za Slovenijo, ki je prevzel oblast v Sloveniji.

Toda ta svet je obstajal le 7 dni, potem so okupatorji prevzeli oblast.

Slovenci pod različnimi okupatorji

Vsi tri okupatorji so začeli:

- Potujčevali so slovensko prebivalstvo po različnih metodah
- Prevzeli so oblast in uvedli svoje oblastne in upravne organe
- Uredili so meje kot da je ozemlje njihova trajna last.

Nemci so delali po načrtu:

- Izgnati so hoteli 1/3 Slovencev (približno 80.000 so izgnali v Srbijo, Hrvaško in Nemčijo)
- Komuniste so poslali v koncentracijska taborišča
- Ostale Slovence so potujčili
- Priselili so nemško prebivalstvo (kočevski Nemci in Nemci iz Rajha)
- Prepovedali so rabo slovenščine in slovenskih društev
- Industrijo so prevzeli Nemci v roke

Italijani so okupirano ozemlje združili v Ljubljansko pokrajino in priključili Italiji.

- Bili so manj ostri
- Niso prepovedali slovenščine v javnosti
- Ohranili so šole
- Uvedli so predmet italijanščino
- Izobraženci iz vse Slovenije so zato pribežali v Ljubljansko pokrajino.

Madžari so

- So poskušali potujčiti Slovence
- Izgnale so izobražence iz Prekmurja
- Prepovedali so rabo slovenščine

- Rabili so lahko le prekmursko narečje-vendščino.

Razmere po okupaciji

Slovenci po okupaciji niso imeli enotnega vodstva in programa. Miha Krek vodja SLS je pobegnil s kraljem v London je rekel, da je najboljšje biti okupatorju uslužen.

26. aprila 1941 je na pobudo KPS, Sokol, krščanski socialisti, napredni ljudje ustanovili **protiimperialistično fronto slovenskega naroda OF** (osvobodilna fronta).

OF je prevzela vodstvo oboroženega odpora na Slovenskem. Vodilni organ je bil **vrhovni plenum**, ki je septembra 1941 postal SNOO, ki je vodil oborožen odpor. OF se je vključilo v skupno jugoslovansko osvobodilno gibanje. Glavni vodja jugoslovanskega osvobodilnega gibanja je bil Josip Broz Tito –vodja KPJ.

En del prebivalstva sodeluje s OF, drugi del prebivalstva se odloči sodelovati z okupatorjem.

V Sloveniji sodeluje z okupatorjem **Bela** (vaške straže) **in plava** (četniška vojska) **Garda**

Na Hrvaškem NDH – **ustaši** Ante Paveliča

V Srbiji **četniki** – Draže Mihajloviča

Prvi boji so potekali na Gorenjskem –Dražgoška bitka 1942

Najbolj aktivni so bili v ljubljanski pokrajini. Kočevski gozdovi so nudili zatočišče partizanom. Najprej imamo **bataljone**-več bataljonov je **odred**-več odredov **grupa odredov**-več odredov-**brigada**

Julija leta 1942 je Italija začela veliko ofenzivo, ki je imela 8 faz in je trajala do novembra 1942. Naloga ofenzive so:

- Prečistiti prostor v Ljubljanski pokrajini
- Vrniti Italiji osvobojeno ozemlje
- Požigajo domačije, kradejo premoženje

Partizani so osvobodili ozemlje, potem ko so jih napadli Italijani so se umaknili in osvobodili drugo ozemlje-niso branili.

Leta 1942 v **Bihaču ustanovijo AVNOJ**-najvišji organ države. Tu je I. zasedanje AVNOJA.

Leto 1943

Osvobodilno gibanje se je pojavilo tudi na Primorskem. In Koroškem. Dve primorski brigadi so poslali v boj v Benečijo. Imeli smo 4 operativne cone:

- Dolenjsko
- Notranjsko
- Alpsko
- Štajersko
- Primorsko

Dolomitska izjava- nasprotja v OF – obračunajo z nasprotniki –krščanski socialisti in sokol delajo samostojneje. Posamezne skupine so se odrekle ustanavljanju lastnih strank-

dolomitska izjava-marca 1943

Kapitulacija Italije

Septembra 1943 je Italija kapitulirala. Ta kapitulacija povzroči v slovenskem prostoru 2 spremembi:

- Obračun med partizani in belo in plavo gardo
- Nemci se pripravijo na močno ofenzivo ter razdelijo italijansko ozemlje.

Partizani so ustanovili v Ljubljani **3 nove divizije**

Kočevski zbor

Na njem izberejo 120 članski parlament SNOO. Od njih izberejo 40 članov za slovensko delegacijo za II: zasedanje AVNOJ v Jajcu novembra 1943.

Kočevski zbor je sestanek slovenskih odposlancev, kjer so sklenili:

- Da se bodo borili proti okupatorju

- Da se bodo borili proti beli in plavi gardi-ker sodelujejo z okupatorjem
- Pripadnost Jugoslaviji in podprejo Josipa Broza Tita kot poveljnika.

II. zasedanje AVNOJA

Je novembra 1943 v bosanskem mestecu JAJCE. Tu se zberejo predstavniki vseh jugoslovanskih narodov. Avnoj postane zakonodajno in izvršno telo nove YU. Tu so postavljeni temelji nove Jugoslavije.

- YU bo demokratična in federativna država
- Če bo kraljevina ali republika bodo odločili ljudje sami po vojni
- Kralju prepovejo vrnitev v državo v času vojne.
- Priključitev slovenskega primorja k YU.
- Vsi Slovenci izven meja morajo v isto državo YU.

Leto 1944

Zasedanje parlamenta v Črnomelju

19. in 20. februarja 1944. SNOO se spremeni v SNOS. Opravlja delo slovenskega parlamenta. Proučijo odloke AVNOJ-a iz Jajca.

Domobranci

Nemcem je primanjkovalo vojakov zato so Slovenci izdajalci prisegli Nemčiji v Ljubljani leta 1944. Bilo jih je približno 13.000 vojakov. Oni so se skupaj z Nemci bojevali proti partizanom. Domobranci so zato imeli za **kvislinge** (sodelujejo z Nemci). Po koncu vojne so Domobranci pobegnili z Nemci na Koroško. Toda Angleži so jih junija 1945 vrnili v Slovenijo. Tu so jih po vojni pobili kot izdajalce.

Osvoboditev

V prvih dneh maja so partizani osvobodili osrednjo Slovenijo. 9. maja 1945 je Nemčija kapitulirala, toda boji na Koroškem so potekali do 15. maja.

1. maja 1945 je 9. korpus s pomočjo 4. jugoslovanske armade osvobodil Trst. In Slovensko Primorje. Cilji ki jih je 1941 postavila OF so se uresničili.

5. maja 1945 v Ajdovščini SNOS imenuje prvo slovensko vlado, katere predsednik postane Boris Kidrič.